პროლეტარელო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 279 (20820) — სამშაბათი, 6 დეკემბერი, 1988 წელი — ფასი 3 კაპ.

ხალხის სრულფლებიანობისაკენ

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიის შედეგების შესახებ

ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკურ ბიოგრაფიაში გასული კვირა განსაკუთრებული. სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე, შემდეგ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს რიგგარეშე, მეთორმეტე სესიიან მწვანე შუქი მიეცა ღრმადაფარული ცვლილებებს, რომლებიც განსაზღვრული იყო XIX საკავშირო პარტიული კონფერენციის გადაწყვეტილებებით. სესიიაზე მიღებული კანონები დიდი ნაბიჯია საბჭოთა საზოგადოების დემოკრატიზაციის, ხალხების სრულფასოვანობის უზრუნველყოფისა და სოციალისტური სამართლებრივი სახელმწიფოს შექმნის გზაზე.

მოახლეზე სახელმწიფო მშენებლობის დარგში „პოლიტიკური რეფორმის განხორციელების ღონისძიებათა შესახებ“ კაცაკთა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ბენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ მ. ს. გორბაჩოვმა. შემდეგ გამოსული ქვეყნის კონსტიტუციის ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ და სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა არჩევნების შესახებ კანონპროექტის განხილვა საყოველთაო-სახალხო დისკუსიის შემაჯამებელი დასკვნებისა და ინფორმაციის, ორმხრივ დღის წესრიგის საკითხებზე, ქალაქი ან ერაბატის ბან მიერ პოლიტიკური რეფორმის თვით ოფის მიწოლება, დამოკიდებულება მისი პრაქტიკული რეალიზაციის გზებისადმი. ჩვენი განვითარების დაჩქარება, გამოცანილია დასკვნა სესიაზე, შეუძლებელია პოლიტიკური ინსტიტუტების სრულყოფის, ხალხების, როგორც ხელისუფლებისა და ხალხის თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების აღორძინების გარეშე.

ოფალს ვკითხავთ, თუ როგორ თანამიმდევრულად და ეტაპობრივად ხორციელდება ეს ამოცანა: 80-იანი წლების შუა ხანებისათვის დაგროვილი პრობლემებისა და დეფორმაციების გაჯანრთვნელობისა და ხალხის ცხოვრების გაუმჯობესების მილიარდ კოლეგიუციის ფორმირების მეშვეობით — პრაქტიკული ნაბიჯებისაკენ ყველა დარგში. დღეს ცხადია, რომ, თუ ეკონომიკურ, სოციალურ და სულიერ გარდაქმნის არ განვამტკიცებთ პოლიტიკური რეფორმით, გარდაქმნის ყველა პროცესი აუცილებლად დაიწყებს ბუქსობას. აი რატომ არის, რომ XIX პარტკონფერენციისათვის მზადების დაწყებული ხაზოგადოებრივ აზრში განმტკიცდა იმის გაგება, რომ ცვლილებანი გადაუდებელია, რომ ცვლილებათა მთავარი მიზანია ხაქმით დავამკვიდროთ მშრომელი ადამიანის ბატონ-პატრონობა როგორც წარმოებაში, ისე სახელმწიფოს მართვაშიც.

კანონპროექტების პუბლიკაციამ ახალი მძლავრი იმპულსი მიანიჭა ჩვენების პოლიტიკურ აქტიურობას. მილიონობით ადამიანმა მიიღო მონაწილეობა მათ განხილვაში, 300 ათასზე მეტი შენიშვნა და წინადადება შეტანილია ამ „საყოველთაო-სახალხო ექსპერტიზის“ მსვლელობაში. გამოხატავდნენ რა ხაბჭოთა ამომრჩეველების ნებას, დეპუტატებმა მიიღეს შესწორებანი განსახილველი კანონების ბუნკარზე მეტი მუხლების გამო. ამრიგად, პოლიტიკური რეფორმის დასახული პროგრამამ, მიმავალი უალრესად რთული მუშაობის მთელმა მოცულობამ და ხასიათმა ხაზოგადოებრივის სრული მხარდაჭერა მოიპოვა.

რეფორმის პირველი ეტაპის ძირითადი შინაარსია სახელების სტრუქტურის, ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოების ფორმირებისა და ხაქმიანობის წესის, ხაარჩევნო სისტემის განახლება. მომდევნო ეტაპი დაუკავშირდება სსრ კავშირისა და მის შემადგენლობაში შემავალ რესპუბლიკებს შორის ურთიერთობის ბარმონიზაციას, შემდეგ მოკავეული ადგილობრივი ხელისუფლების ორორგანოსანი ბიოგენეზი. ამავე დროს მოხდება სახაბარლოლო-ხაბარლებრივი სისტემის ღრმა გარდაქმნა. ყველა ეს ამოცანა ამდენად არის ერთმანეთთან დაკავშირებული, რომ სტარტზე შეფერხება ნიშნავს გადავწეოთ ყველა მომდევნო ეტაპიც და, მაშასადამე, შეავერხოთ მთლიანად გარდაქმნა.

მაინც რა არის ახალი კანონმდებლობაში დამტკიცებული პოლიტიკური რეფორმის ახლანდელი, ამოსავალი ეტაპის ანარ? ხაქმე ეხება იმას, რომ არა მარტო ადგადგინოთ, არამედ კეკალრმაოთ ხაბჭოთა სოციალისტური ხახელმწიფოებრიობა და დემოკრატიის ინსტიტუტი ხაფუძველი. ეს არის უწინარესად ხაბჭოების, როგორც ხალხის წარმომადგენლობითი ორგანოების, ერთიანობა, როცა თითეოეული ხაბჭო თავის ტერიტორიაზე ეკეკლნება უმაღლესი ხელისუფლების ნაწილად. საერთო-ხაკავშირო და რესპუბლიკურ დონეზე მართვის უმაღლესი რგოლი ხდება ხახალხო დეპუტატთა ხაბჭოები, რომლებმაც უნდა ალარიანონ ხაბჭოების მეორე უმნიშვნელოვანესი თავისებურება — შეახამონ მათში ეროვნულად ხახელმწიფო ორგანოები და მოსახლეობის ხასობრივი ორგანოსაციები. და კიდევ: დეპუტატობა ამიერიდან იქნება მუდმივი ხაკანონმდებელო, ხამართველო, ხაკონტროლო მუშაობა, რომელის წყალობითაც ჩვენი რჩეულნი კვლავ რეალურ გავლენას მოახდენენ როგორც მისაღებ გადაწყვეტილებათა შინაარსზე, ისე მათ განხორციელებაზე. კოლეგიურობა ხაკვანძო ხახელმწიფო პრობლემების გადაჭრისას, ზემოდან ქვემოთ ხელისუფლების კონტროლს დაკვეთდებრებულობა, კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტის შექმნის იდეა, რომელსაც აქტიურად დაუჭერეს მხარი დეპუტატებმა, — ყოველივე ამან უნდა შექმნას ხაიმედო გარანტიები ხალხის ხელისუფლებიანობის პრინციპების დამაბინძურების წინააღმდეგ, ის კი, თავის მხრივ, ხაუალუნის მოგვცემს უზრუნველყოთ გარდაქმნის შეუქცევადობა, მტკიცე განვითარება.

ყურადღებით და პასუხისმგებლურად მოეკიდნენ დეპუტატები ეროვნებათშორის ურთიერთობათაგან, ცენტრისა და რესპუბლიკების უფლებამოსილებათა გამიჯვნასთან დაკავშირებული ხაკითხების განხილვას. თუმცა ხელისუფლების რესპუბლიკური ორგანოების კონკრეტული წყობა მომდევნო ეტაპზე უნდა განსახღვროთ, მაგრამ უკვე დღეს, ხაზგასმით აღინიშნა სესიაზე, ყოველი ეროვნების ადამიანი, თითოეული რესპუბლიკის მცხოვრები დარწმუნებული უნდა იყოს, რომ ყველა პრობლემა — იქნება ეს ეკონომიკური თუ ხამართლებრივი, რომლებიც ზეა დღეკანდელმა კოლტურულმა მოთხოვნილებებმა თუ ჭარხლიდან მოდის, — შეიძლება და უნდა გადაიჭრას ხამართლიანად ხწორად გარდაქმნის ფარგლებში, დემოკრატიული განხილვისა და შეთანხმებული პოზიციების გამოშუშავების მეთოდებით.

ჩვენ გვაქვს ხაბჭოებს ერთიანი სისტემა, რომელსაც უნარი შეუნარჩუნებია უზრუნველყოს ფედერალიზული ხახელმწიფო მექანიზმის გამართული მუშაობა. ჩვენ გვაქვს ერთიანი ხახალხო-ხაბერნო კომპლექსი, რომლითაც განპირობებულია ყველა რესპუბლიკის ეკონომიკური და სოციალური სფეროს ეფექტიანი ურთიერთდამოკიდებულება. ცვლილებათა წარმატებას ერთნაირად აბრკოლებს ზეცენტრალიზმიც, რომელიც ბოკავდა ადგილების ინიციატივას, და რეგიონული განცალკევებულობის ცდენიც, ეკვანომა და ხელოვნური ბარიერები ურთიერთობაში. უკადურესობანი, როგორც ყოველთვის დაკავშირებულია ერთმანეთთან — ისინი დეზერტუქციულია. ნაყოფიერია მხოლოდ ის ძალისხმევა, რომელიც მიზნად ისახავს ლენინური ინტერნაციონალურ პრინციპებზე ეროვნებათშორისი ურთიერთობის გაჯანსაღებას. „მტკიცე კავშირი — ეს არის ძლიერი ცენტრი და ძლიერი რესპუბლიკები“ — აი დევიზი, რომელიც შეეხამება ქვეყნის ყველა ხალხის ინტერესებს. აი რატომ არის, რომ პოლიტიკური რეფორმის შემდგომი ღონისძიებების შესახებ დადგენილებით, რომელიც ერთსულოვნად მიიღეს სესიაზე, გათვალისწინებულია შეიქმნას ხამუშაო ჯგუფი დეპუტატებისაგან შეცნერთა და სპეციალისტთა მონაწილეობით, რომელიც მოამზადებს წინადადებებს სსრ კავშირისა და ოთავეული რესპუბლიკების კომპეტენციის გამიჯვნის შესახებ. ეს ხაშუალებას მოგვცემს უფრო სრულად უზრუნველყოთ მათი პოლიტიკური და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესები, ხელს შეუწყობს ეროვნებათშორისი ურთიერთობის ბარმონიზაციას.

პოლიტიკური რეფორმის უმნიშვნელოვანეს ამოცანათა შორის, აღინიშნეს სესიაზე გამოსულმა დეპუტატებმა, არის ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების არსებითი განახლებაც, მათი დამოუკიდებლობის გაფმტკიცება. ამის საფუძველი იქნება მათი მატერიალურ-ფინანსური ბაზის შექმნა, ტერიტორიების თვითდაფინანსებაზე გადასვლა, თვითმმართველობის, როგორც დემოკრატიის ყველა ფორმის ფართოობის, ეროვნული დამკვიდრება ადგილობრივი ხაბჭოების ეგიდით.

ყველა დასახული ცვლილების წარმატების ხელი უნდა შეუწყოს ჩვენი ხაარჩევნო სისტემის რადიკალურმა განახლებამ. სესიაზე მიღებული კანონები ქმნის ნამდვილი არჩევნების შესაძლებლობას, რაც ხაშუალებას მოგვცემს მილიონობით ადამიანმა აქტიურად გამოხატოს თავისი ნებასურვილი, ჩამოვაყალიბოთ ისეთი დეპუტატთა კორპუსი, რომელიც ღირსეულად, ქმედითად დაიცავს ხალხის ინტერესებს გარდაქმნის პირობებში. პრინციპული ხიახლე გახდება ხაზოგადოებრივი ორგანოსაციებისაგან სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა მესამედის არჩევა. ამ ხაკითხმა გამოიწვია განსაკუთრებით მხურვალე და, უნდა ითქვას, წინააღმდეგობრივი კამათი როგორც სესიაზე, ისე მის ტრიბუნაზეც. მაგრამ ბოლოს და ბოლოს გაიმარჯვა აზრმა, რომ ასეთი წარმომადგენლობა დამატებითი დემოკრატიული ინსტიტუტი გახდეს. ხაზოგადოებრივი ორგანოსაციები ხომ ქვეყნის პრაქტიკულად მთელ მოსახლეობას მოიცავენ. მაშასადამე, მათი მეშვეობით, ისევე როგორც ტერიტორიული და ეროვნულ-ტერიტორიული ფორმირებების მეშვეობით, ხელისუფლების ორგანოებში წარმოდგენილი იქნება ყველა ხაბჭოთა მოქალაქე.

როგორები იქნებიან ჩვენი ხვალინდელი რჩეულნი — აი მთავარი კითხვა, რომელზეც პასუხს გასცემს მომავალი ხაარჩევნო კამპანია. ვინაც უნდა წარმოდგენდეს მომავალი ხახალხო დეპუტატები, იგი ხაბჭოში გამოდის როგორც პოლიტიკური მოღვაწე, რომლის მოწოდება უწინარეს ყოვლისა ის არის, რომ უნარიანად, ორგანულად დაუკავშირდეს თავისი ამომრჩეველის ინტერესები მთელი ხალხის ხაეროებებს, მთელი ხაზოგადოების განვითარების ამოცანებს. ამაზე, თუ როგორი ადამიანები მიიღებენ ხალხის ნდობის მანდატს, მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული ქვეყნის მომავალი.

ხალხის თვითმმართველობის გაღრმავების მიზნებს სრულად უნდა შეუწყოს ხელი ხახამართლო-ხამართლებრივმა რეფორმამაც, რომელსაც დასაბამი დაუდო უმაღლესი ხაბჭოს ახლანდელმა სესიამ. მართლწესრიგის დაცვის მთავარი ინსტრუმენტია ხახამართლო, და კონსტიტუციის მიღებულ დამატებებში დამკვიდრებულია მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის და ხელშეუხებლობის გარანტიები: მათი არჩევნები ზემდგომი ხაბჭოების მიერ, უფლებამოსილებათა ვადის გაზრდა და სხვა. ამავე დროს ეკონომიკისა-იზენიებული ხაბჭოების წინაშე მოხამართლეებმა, ხოლო ამომრჩეველთა წინაშე ხახალხო მხაკეფლების ანგარიშვალდებულები, რადგან სოციალისტური ხამართლებრივი ხახელმწიფო, რომლისთვისაც ვიდგეთ, დაუუნებელია არა მარტო კანონის უზენაესობაზე, არამედ ხალხის ხაკარო, დემოკრატიულ კონტროლზეც. ამიტომ საჭიროა, რომ ხახამართლო-ხამართლებრივი რეფორმის შემდგომ სტადიებზე კარდინალურად განვაძლიერთ ჩვენი კანონმდებლობის ყველა დარგი, გავაუმჯობესოთ იურიდიული კადრების მომზადება და გამოყენება, ავამაღლოთ მთელი ხაზოგადოების ხამართლებრივი და პოლიტიკური კულტურა.

ვცდილობთ რა დემოკრატიზაციის გზებზე გამოვაგლინოთ ჩვენი ხაზოგადოებრივი ეკონომიკის მთელი პოტენციალი, ჩვენ მკაფიოდ უნდა გვქონდეს შეგნებული, რომ მას ხაერთო არა აქვს რა თავაშვებულობასთან, თვითნებობასთან, ანარქიასთან. სესიის წინ გამართულ სსრ კავშირის უმაღლესი ხაბჭოს პრეზიდიუმის სხდომაზე ვთქვი მიმართვა ქვეყნის ყველა მშრომელისადმი: კომუნისტებმა და უპარტიოებმა, ვეტერანებმა და ახალგაზრდობამ, ქალებმა, ინტელიგენციამ გამოიჩინონ უდიდესი პასუხისმგებლობა, არ დაუშვან, რომ ღრმა ხასლური პროცესებისა მათ შორის ეროვნებათშორის ურთიერთობაში, ფეხი მოიკიდონ ანტიხაზოგადოებრივმა, გარდაქმნის საწინააღმდეგო ელემენტებმა.

დემოკრატია და პასუხისმგებლობა განუყოფელია. კანონპროექტების განხილვა, ქვეყნის უმაღლესი ხაბჭოს ახლანდელი სესიის თვით მსვლელობა გახდა დემოკრატიის სკოლა ყველასათვის — როგორც ხელისუფლების ცენტრალური და ადგილობრივი ორგანოებისათვის, ისე ფართო ხაზოგადოებრივობისთვისაც. ყველა მოკალაკეასათვის. დეპუტატებმა არაორაზროვნად განაცხადეს: განახლების ამოცანების ვერ გადაეწყვეტთ ულტიმატუმის ენით, არ სფეროშიც უნდა იყოს ეს — არაკონტროტაცეფური პოლიტიკური გადაწყვეტებით, წარმოებაში შორმოთი რიგების დარღვევით თუ კატეგორიფული მოთხოვნებით ქუჩის მიტინგების დროს. პირველ ალანზე დღეს გამოდის ხაკმე, ახლებურად ცხოვრების პრაქტიკული ორგანიზაცია. უნდა დავიცვათ ჩვენი გარდაქმნა ყოველგვარი დანალექებისაგან, ამის ცდებისაგან, რომ ხაზოგადოებრიობის ყურადღება გადავიტანოთ მეორეხარისხოვან ხაკითხებზე, პირდაპირი თავდასხმებისაგან — როგორც მარჯვნიდან, ისე მარცხნიდანაც.

პარტიული ორგანიზაციების ამოცანაა მტკიცედ წარმართონ მოსახლეობის მზარდი პოლიტიკური აქტიურობა პრაქტიკული ხაქმეების კალაპოტში. უნდა ვთანამშრომლოთ და დავიცვათ ხიმართლე, ვიხმაკოლოთ ადამიანთა დარწმუნება, დავამკვიდროთ ხაზოგადოებაში ამის მკაფიო გაგება, რომ მხოლოდ ხაერთო ძალისხმევით, თითოეულ ხამუშაო ადგილას დიდი უკუგებით, ყველა უბანზე ნოვატორული და პასუხისმგებლური მიდგომით შეიძლება გადაკვეთილ ჩვენი ხამშობლოს — ხაბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კაეშირის განვითარების მომწიფეული პრობლემები.

ИЗВЕСТИЯ 5 დეკემბრის მოწინავე.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროში

2 **დეკემბერს** გამართულ სხდომაზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს განიხილა ცენტრალური კომიტეტის 1988 წლის ნოემბრის პლენუმის შედეგებთან და პლენუმის ის გადწყვეტილებათა რეალიზაციასთან დაკავშირებული მთელი რიგი საკითხები, რომლებშიც XIX პარტიული კონფერენციის დებულებათა შესაბამისად, დასახულია საბჭოთა პოლიტიკური სისტემის რეფორმის პირველი ეტაპის განხორციელების უპირველესი ღონისძიებანი. პოლიტბიუროომ დადასტურა, რომ პარტია დიდად არის დინტერესებული ეროვნებათა ურთიერთობის ბარმონიზაციით. საკავშირო და რესპუბლიკურ ორგანოებს შორის უფლებამოსილებათა რაციონალური განაწილებით. ყველა ეს საკითხი პარტიულ კომიტეტებსა და ორგანიზაციებში ყოველმხრივი მსჯელობის, საოქმო და სამხარეო პარტიულ კონფერენციებზე აქტიური განხილვის საგანი უნდა გახდეს.

პარტიული ორგანიზაციები მოწოდებული არიან მტკიცედ და შეუპოვრად უძღვებოდნენ გარდაქმნის საქმეს, ოღმწოდნენ ამისათვის, რომ მათი მუშაობის ხელი, მეთოდები და ფორმები შეესაბამებოდეს დემოკრატიზაციის პროცესებს და თანამედროვე მოთხოვნებს, რათა გამოირიცხოს კონკრეტულ სიტუაციებში პრაქტიკული მოქმედების დაგიანება. უნდა ვამბობდეთ და ვიცავდეთ სიმართლეს, ვსწავლობდეთ ადამიანთა დარწმუნების ხელოვნებას, ვაძლიერებდეთ პარტიულ-პოლიტიკურ მუშაობას.

ძალზე დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა არჩევნების მომავალმა საარჩევნო კამპანიამ ჩაიაროს ნამდვილად დემოკრატიულ ვითარებაში, შესაძლებლობა მოგვეცს დავაწინაურთ ჩვენ ქვეყნის მართვა-გამგეობაში მუშების, კოლმეურნეების, საბჭოთა საზოგადოების სხვა ფენების საუკეთესო წარმომადგენელები. პოლიტბიუროომ ხაზგასმით აღინიშნა, რომ სსრ კავშირის ხალხთა ინტერესებისათვის საჭიროა კიდევ უფრო მეტად გაშალაჩკოოთ საზოგადოებაში ინტერნაციონალიზმი, უზრუნველყოთ ამ მხრივ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ყველა ორგანიზაციის მოქმედების ერთიანობა. ახლა განსაკუთრებით საჭიროა მთელი ძალების შეკავშირება, კონსოლიდაცია, ჩვენი ქვეყნის ყველა ხალხის ერთსულოვანი მუშაობა, მტკიცე ბრძოლა ყოველგვარ ნაციონალისტურ გამოვლინებათა წინააღმდეგ.

სხდომაზე აღინიშნა, რომ უაღრესად დიდი მნიშვნელობა ენიჭება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიის შედეგებს, რომელმაც მიიღო კანონები სსრ კავშირის კონსტიტუციის ცვლილებებისა და სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა არჩევნების შესახებ, დასაბამი მისცა საბჭოთა სახელმწიფოებრიობის ახალი ეტაპის ჩამოყალიბებას. ეს ეტაპი ეფუძნება ეროვნულ-სახელმწიფოებრივ ურთიერთობათა ბალანსის ბუნებრივ, ბუნებრივ-ისტორიულ ფორმებს, ეროვნული ინტერესებისა და ეროვნული ფასეულობათა ერთიანობას, ეროვნულ-ტერიტორიული ფორმირებების მეშვეობით, ხელისუფლების ორგანოებში წარმოდგენილი იქნება ყველა ხაბჭოთა მოქალაქე.

როგორები იქნებიან ჩვენი ხვალინდელი რჩეულნი — აი მთავარი კითხვა, რომელზეც პასუხს გასცემს მომავალი ხაარჩევნო კამპანია. ვინაც უნდა წარმოდგენდეს მომავალი ხახალხო დეპუტატი, იგი ხაბჭოში გამოდის როგორც პოლიტიკური მოღვაწე, რომლის მოწოდება უწინარეს ყოველისა ის არის, რომ უნარიანად, ორგანულად დაუკავშირდეს თავისი ამომრჩეველის ინტერესები მთელი ხალხის ხაეროებებს, მთელი ხაზოგადოების განვითარების ამოცანებს. ამაზე, თუ როგორი ადამიანები მიიღებენ ხალხის ნდობის მანდატს, მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული ქვეყნის მომავალი.

ხალხის თვითმმართველობის გაღრმავების მიზნებს სრულად უნდა შეუწყოს ხელი ხახამართლო-ხამართლებრივმა რეფორმამაც, რომელსაც დასაბამი დაუდო უმაღლესი ხაბჭოს ახლანდელმა სესიამ. მართლწესრიგის დაცვის მთავარი ინსტრუმენტია ხახამართლო, და კონსტიტუციის მიღებულ დამატებებში დამკვიდრებულია მოსამართლეთა დამოუკიდებლობისა და ხელშეუხებლობის გარანტიები: მათი არჩევნები ზემდგომი ხაბჭოების მიერ, უფლებამოსილებათა ვადის გაზრდა და სხვა. ამავე დროს ეკონომიკურ-იზენიებული ხაბჭოების წინაშე მოხამართლეებმა, ხოლო ამომრჩეველთა წინაშე ხახალხო მხაკეფლების ანგარიშვალდებულები, რადგან სოციალისტური ხამართლებრივი ხახელმწიფო, რომლისთვისაც ვიდგეთ, დაუუნებელია არა მარტო კანონის უზენაესობაზე, არამედ ხალხის ხაკარო, დემოკრატიულ კონტროლზეც. ამიტომ საჭიროა, რომ ხახამართლო-ხამართლებრივი რეფორმის შემდგომ სტადიებზე კარდინალურად განვაძლიერთ ჩვენი კანონმდებლობის ყველა დარგი, გავაუმჯობესოთ იურიდიული კადრების მომზადება და გამოყენება, ავამაღლოთ მთელი ხაზოგადოების ხამართლებრივი და პოლიტიკური კულტურა.

ვცდილობთ რა დემოკრატიზაციის გზებზე გამოვაგლინოთ ჩვენი ხაზოგადოებრივი ეკონომიკის მთელი პოტენციალი, ჩვენ მკაფიოდ უნდა გვქონდეს შეგნებული, რომ მას ხაერთო არა აქვს რა თავაშვებულობასთან, თვითნებობასთან, ანარქიასთან. სესიის წინ გამართულ სსრ კავშირის უმაღლესი ხაბჭოს პრეზიდიუმის სხდომაზე ვთქვი მიმართვა ქვეყნის ყველა მშრომელისადმი: კომუნისტებმა და უპარტიოებმა, ვეტერანებმა და ახალგაზრდობამ, ქალებმა, ინტელიგენციამ გამოიჩინონ უდიდესი პასუხისმგებლობა, არ დაუშვან, რომ ღრმა ხასლური პროცესებისა მათ შორის ეროვნებათშორის ურთიერთობაში, ფეხი მოიკიდონ ანტიხაზოგადოებრივმა, გარდაქმნის საწინააღმდეგო ელემენტებმა.

თავისი საქმის ოსტატი

თბილისის „ელექტროაპარატის“ საწარმოო გაერთიანების ერთ-ერთი დიდი ქარხანა — „ელექტროავტომატის“ კოლექტივი მთელი რიგი ტექნიკური და ორგანიზაციული ხასიათის სირთულეების დაძლევით წელიწადს უკეთეს შედეგებს აღწევს. იგი მნიშვნელოვანწილად განპირობა საწარმოს სრულ სამეურნეო ანგარიშზე გადაყვანამ. საგრძნობლად გაუმჯობესდა პროდუქციის ხარისხი, მიმდინარე წლის ათ თვეში დამზადდა ნავარაუდევზე 949 ათასი მანეთით მეტი უმაღლესი კატეგორიის ნაწარმი. სახალხო მოხმარების საქონლის გამოშვების ზრდის ტემპმა 108,5 პროცენტი შეადგინა, გაუმჯობესდა სხვა ტექნიკურ-ეკონომიკური მაჩვენებლები.

* * *

სურათზე: აწყობი ხაამქროს მოწინავე ზეინკალი მაია ქადაგიშვილი.

თეიდო ნიკოლაიშვილის ფოტო.

ІЗВЕСТИЯ ცოტა მეტი რჩება ხუთწლედის მესამე წლის დამთავრებამდე. ეს დრო, რა თქმა უნდა, არ არის ბევრი, მაგრამ, არც ეფუძნა ამისათვის, რომ დავიჩქარით და მოვასწროთ დახასული ღონისძიებების განხორციელება გარდაქმნის მთავარ სფეროში — ეკონომიკაში და, კერძოდ, მის ნამყვან დარგში — მრეწველობაში. დიახ, დავიჩქარეთ, მხოლოდ არ ავჩქარდეთ. თუ ხაქმე ბოლომდე არ ავიყვანეთ, მიუანალი ნუ დავიწყებთ ბატაკების ბუნკის ზემდგომ ორგანოებში, რეფორმიებში, ნუ ჩავიდგებთ თავს უბრუნდეს მდგომარეობაში. საერთოდ, გვახსოვდეს, რომ ბატაკებისა და პარადოქსების დრო ეკვიდა, სამეფოდ გაკეთებული ხაქმე ისედაც ამოგვიჩეჩს, ხკოს ან მხრივ მეტი თავმდებლობა და მოკრძალება გამოვიჩინოთ.

როცა დასახული ღონისძიებების განხორციელებაზე ვლაპარაკობთ, მხედველობაში გვაქვს მომავალი წლიდან ყველა სამრეწველო საწარმოს სრულ სამეურნეო ანგარიშზე და თვითფინანსებზე გადაყვანისათვის მზადების დამთავრება და ამასთან დაკავშირებული ტექნიკური და ორგანიზაციული საკითხების მოგვარება, ანალიზურად მომუშავე საწარმოებს, ანალიზურად ფუნქციონირებადი ბიუროებისა, ბიუროებისა, ფილიალებისა ბაზაზე ფორმირების ბოლოვადამდე, ბოლოვადამდე, ბოლოვადამდე,

ვეძებოთ ურთიერთგაგების გზები

შეხვედრა სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში

რეზიუმე უკვე ვიუწყებოდით, 1 დეკემბერს სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში გაიმართა შეხვედრა. სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივანი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე მ. ს. გორბაჩოვი შეხვდა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატებს — აზერბაიჯანის სსრ და სომხეთის სსრ წარმომადგენლებს, ორივე რესპუბლიკის — და აზერბაიჯანის სსრ მთიანი ყარაბაღის ავტონომიური ოლქის ხელმძღვანელობას. შეხვედრაში მონაწილეობდნენ ამხანაგები ა. ნ. იაკოვლევი, ნ. ი. რიჟკოვი, ნ. ნ. სლიუნკოვი, ვ. მ. ჩებრიკოვი, ა. ი. লুკიანოვი, გ. პ. რაზუმოვსკი.

მ. ს. გორბაჩოვის მოკლე შესავალი სიტყვის შემდეგ გაიმართა აზრთა გაცვლა რეგიონში წარმოშობილი პრობლემების ეროვნებათშორისი კონფლიქტის მიზეზებისა და მისი მოგვარების გზების შესახებ. განხილვაში მონაწილეობდნენ ე. ნ. აზერბაიჯანის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ა.—რ. ნ. ვეზიროვი, სომხეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ს. გ. არუთინიანი, სსრ კავშირის სახალხო არტისტი, კომპოზიტორი ა. დ. მელიქოვი, საკავშირო საწარმოო გაერთიანება „ელექტროსაგანთობგაზრეფრეფსი" „ელექტროსაგანთობგაზრეფრეფსის" უფროსი ა. ა. აბასოვი, კაჯარანის სპილენძ-მოლიბდენის კომბინატის ბრიგადირი ბ. მ. დავთიანი; ყარაკერის ალუმინის ქარხნის მთავარი ტექნოლოგი ლ. ა. სამონიანი, ერევნის საწარმოო გაერთიანება „ელექტროხელსაწყოს" მეინჟინერ-რეფერენტი ზ. ნიკალაძე ბრიგადირი ბ. ქ. არუთინიანი, ნავთობგაზმომპოვებელი სამმართველოს „ლენინნავთობის" მბურღველი ს. ბ. მეზუფაროვი, მთიანი ყარაბაღის ავტონომიური ოლქის მარდაკერტის რაიონის XXII პარტყრილობის სახელობის მეგვნახეთის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორი ს. ვ. მამიკონი, ქიროვაბადის ალუმინის ქარხნის მეპარატეთა ბრიგადირი ა. ი. მაილოვი, გაზეთი „იზვესტიის" მთავარი რედაქტორი ი. ფ. ლაპტევი, მთიანი ყარაბაღის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა სოფლის საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე ს. ა. ბაბაიანი, ბაქოს ვოლოდარსკის სახელობის სამკერვალო ფაბრიკის მეკრავი ლ. ვ. ბარუშევა, ერევნის რკინიგზისპირა ფოსტამტის ოპერატორი გ. ა. აფაჯანი, აზერბაიჯანის პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს თავმჯდომარე ლ. ხ. რასულოვა, სომხეთის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიტი ვ. ა. ამბარცუმიანი, პერსონალური პენსიონერი კ. ა. ხალილოვი, ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი ს. ა. ამბარცუმიანი, აზერბაიჯანის სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტის თავმჯდომარე შ. მ. ალიევი, სსრ კავშირის სახალხო არტისტი რ. მ. ვეიბეხუთოვი, სომხეთის პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს თავმჯდომარე ვ. ა. არუთინიანი, პერსონალური პენსიონერი ზ. მ. იუსიფ-ზადე, „ეტმრეფშმენის" რუსეტის № 31 სამშენებლო-სამართველოს ბრიგადირი ბ. ს. მარტკარიანი, ქალაქ ერევნის სკოლის დირექტორი ჯ. ბ. მარტიროსიანი.

შეხვედრის დასასრულს გამოვიდა მ. ს. გორბაჩოვი.

შეხვედრის მონაწილეებმა ძმაყოფილებით აღნიშნეს, რომ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭომ ყურადღებითა და დიდი მზრუნველობის გრძნობით განიხილა დეპუტატთა ჯგუფის შეკითხვა მთიანი ყარაბაღის ავტონომიურ ოლქსა და მის იარგალეზ შექმნილი დგომარეობის შესახებ. მათ ერთსულოვნად დაუჭირეს მხარი ქვეყნის უმაღლესი სახელმწიფო ორგანოს მოწოდებას გამოიჩინონ სიბრძნე და თავდაჭერა ახლანდელ სიტუაციაში, მთლიანად გაიზარეს მისი შეფასებანი და რეკომენდაციები ვითარების ნორმალიზაციის თაობაზე.

საკითხის განხილვისას გამოსულმა ორატორებმა გულისტკივილით თქვეს, რომ მთიანი ყარაბაღის ირგალეზ მრავალი თვის კონზისი ბოლო დროს მკვეთრად გაშწავდა და ორივე რესპუბლიკა უაღრესად საშიში ხაზის პირას აღმოჩნდა. მაღალ რიგ შემთხვევებში მოვლენები კონტროლს აღარ დაემორჩილა და შედეგად მოიტანა ადამიანთა მსხვერპლი, ქალების, მოხუცების, ბავშვების ტანჯვა-ვაება. გონს თუ არ მოვეგებთ და ეს პროცესი ახლავე თუ არ შევაჩერეთ, თუ არ უკუვაგდეთ კონფრონტაციული ფსიქოლოგია, ხვალინდელი დღე შეიძლება გახეშმადდეს უფრო ტრაგიკული გახდეს და დაკვარგოთ ბევრი რამ იქიდან, რისთვისაც საბჭოთა ხელისუფლების წლების მანძილზე მიგვიღწევია. შექმნილი ვითარება ყოველი სიმახინა და ყოველი აზერბაიჯანელისაგან მოითხოვ ს უდიდეს პასუხისმგებლობას ორივე ერის ბედისათვის, თავიანთი ახლობლების მომავლისათვის.

შეხვედრა სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში

აღინიშნა, რომ ამ ექსტრემალურ სიტუაციაში ვერც აზერბაიჯანისა და ვერც სომხეთის ხელმძღვანელობამ ვერ შეძლეს განეხორციელებინათ სამართლებრივი გარანტიები, უზრუნველეყოთ სიმხარეო მოსახლეობის უსაფრთხოება აზერბაიჯანში და აზერბაიჯანელისა — სომხეთში. ეროვნებათშორისი ურთიერთობის გაჯანსაღების გზით გადასადგმელი საქმიანი ნაბიჯების ნაცვლად ხშირად ყვრდებიან ძმობისა და კეთილმეზობლობის ლიტნ მოწოდებებს. იმის მაგვრად, რომ შეურიგებელი ბრძოლა გამოუცხადონ ომით, ვინც ხალხს აქეზებს არეულობისა და უწესცორობისათვის, ავიცელებს ათასგვარ ჭორებს, აღვიეებს ეროვნებათშორის შუღლს, ორივე რესპუბლიკის ხელმძღვანელობის დონეზეც კი მიდგინარეობს ძირითადად იმ მიზეზების რკვევა, თუ ვის უფრო მეტი ბრალი მიუძღვის მიმდინარე ამბებში. ეთიარების ნორმალიზაციასთან დაკავშირებულ არსებითად ვერც ერთ საკითხში ვერ დაიყენეს რესპუბლიკებმა საშვილი ობა, რომ მორიგდნენ და კორდინირებულად იმოქმედონ. არ იგრძნობა კომპრომისზე დათანხმების, ორმხრივი დათმობების სურვილი, აშკარაა მხოლოდ შეურიგებელი პოზიცია ერთურთის მიმართ.

ვნებათაღელვას კიდევ უფრო ამძაფრებს აღგილობრივი პრესა, რომელიც არცთუ იშვიათად ბეჭდავს წამქეზებლურ მოწოდებებს, ამწყვავებს დამბაღლობას, ვინაიდან ბარიერების მოწმნაღმდგეგ ძალების ფეხისსმას არის აყოლილი. მოლიანად რესპუბლიკების პარტიული ორგანიზაციების, აქტივის მეშუამბეობი არ ჩანს მაღფიო პოლიტიკური ვებში, რომელიც გამომდინარეობს რეალობიდან, მშრომელთა ეკუმშარიტ ინტერესებიდან, და არა პირთა ვიწრო წრის პატივმოყვარეული მისწრაფებებიდან.

შეხვედრის მონაწილეებმა იმსჯელეს, თუ რა გზით შეიძლება გადაწყვდეს მთიანი ყარაბაღის პრობლემები, რომელიც კვლავინდებურად რჩება დამბაღლობის ერად, და ხაზი გაუსვეს რომ ახლანდელ პირობებში დაუშვებელია ნებისმიერ ტერიტორიის ნაცვლად გამოსახულია სამი დალრეკილი თალგამი. გაკვირვებას იწვევს, რომ სათაურის „მაალტის" ქვეშ წერია: ეესტონეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის გაზეთი.

„დღეს ზოგიერთი ორატორი ცენტრალურ პრესას ბრალად სდებს ცალმხრივ და ტენდენციურ მიდგომას იმის გაშუქებისადმი, რაც ესტონეთში ხდება. მაგრამ ხდება ეი პირიქით. როგორც მართებულად შენიშნა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრმა, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ვ. მ. ჩებრიკოვმა, სახალხო ფრონტს ესტონეთში აქვს ფართო შესაძლებლობანი თავისი შეხედულებების პროპაგანდისათვის, ხოლო სხვა საზოგადოებრივ მოძრაობებს სულაც არა აქვთ ადეკვატური შესაძლებლობანი. ის კი არა და, სახალხო ფრონტის ზოგიერთი ლიდერი, ბევრს მსჯელობს რა ეთიკაზე, თვითონაც მზად არის თავის ოპონენტებს მიაწვნოს გამანადგურებელი „იარლიყი". მაგალითად, ხ. პეგელმანის სახელობის ელექტროტექნიკური ქარხნის დირექტორი ი. შეპელევიჩი და ქარხანა „ძრავის" დირექტორი ვ. იაროვოი, ახალი მოძრაობის „სოწარმოო კოლექტივების გაერთიანებული საბჭოს" ორგანიზაციული კომიტეტის წევრები მოითხოვეს მიეცეთ პარტიულ პასუხისმგებლობა როგორც ეროვნებათშორისი შუღლის „გამღვივებლები", ხოლო ინტერნაციონალურ მოძრაობას უწოდეს „ფარული ფაშიზმი". იდეოლოგიური იზოლაცია ასე იქცევა ბერდაპირ ცილისწამებად, „აუდიანებზე ნადირობად". უტეტენ დეპუტატებსაც კი. ნამდვილი ობსტრუქცია მოუწყვეს სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატს, საყრდენ-სიჩენენელი საბჭოთა მეურნეობის „პარტეს" დირექტორს ხ. პარიკს იმისთვის, რომ მან გაბედა და დაიკავა „არა ის" პოზიცია სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატთა კომისიის სხდომაზე.

ხ. პარიკის შემთხვევა გამონაკლისი როდია. ანტიკონსტიტუციური გამოხდომები არაერთგზის ჰქონია ესტონეთის რადიოსაც. მაგალითად, ესტლანდის შრომითი კომუნეის 70 წლისთავის დღეს მან „უცვა" გამოაცხადა, რომ ესტონეთის სსრ კონსტიტუციის შესწორებანი ძალაში შედის — თუმცა ქვეყნის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა ისინი ბათილად ცნო. გაუგებარია, რით ხელმძღვანელობდნენ ესტონეთის ტელევიზიის მუშაკნიც, როცა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის სხდომისა და მასზე ესტონეთის სსრ კონსტიტუციის სწორედ ამ შესწორებების გამო მიღების სურვილი ძე გორბაჩოვის გამოსვლის ტრანსლაციის ნაცვლად მათ უნეკნეს... გასართობი პროგრამა. ორადა, ჯერ ხომ ესტონეთის მთელი ტერიტორია არ არის „დაფარული" ცენტრალური ტელევიზიის პროგრამით...

საგულაოა, რომ ამ სიტუაციაში ზოგიერთ გამოცემას სკკპ-ვნილ კიდევ იწოდებოდეს შესაბამისი პარტიული კომიტეტის ორგანოდ. მაგალითად, ზუსტად ერთ ღამეში ვალგსის რაიონული გაზეთი „კომუნისტი" გადაიქცა „ვალგამალაენად" („ვალგის მხარის მეცნიერება"), მის ქვესათაურში „მოკრძალებულად" არის აღნიშნული, რომ იგი რაიონული გაზეთია, და მხოლოდ უკანასკნელ გვერდზე, ბოლოს, წვრილი შრიფტით რუსულ ენაზე (!) აღნიშნულია, რომ იგი მაინც პარტიის ვალგის რაიკომისა და რაიაღმასკომის ორგანოა...

ვფიქრობთ, დროა, რესპუბლიკის პარტიულმა კომიტეტებმა, ესტონეთის კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა შეიჭიროს არაჯანსაღი ემოციებისა და ვნებების თარეში, ნამდვილად პარტიული შეფასება მისცენ ამგვარ პუბლიკაციებსა და მათს ავტორებს, რაც მთავარია, კომეხნიტებს, რომლებიც მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში მეშობენ. ბოლოს და ბოლოს, არ შეიძლება პარტიული პრესა იყოთრთ მივცეთ ანტისოციალისტური შეხედულებების მქადაგებლებს.

ლემბიტ ანუსი,
ჟურნალ „ეესტი კომუნისტის" („ესტონეთის კომუნისტი") მთავარი რედაქტორი.

ქ. ტალინი.

„პრავდა", 1988 წლის 3-12.

სსრ კავშირი ჩვენი საერთო სახლია

● რა ლამაზად ვისწავლეთ მსჯელობა პლურალიზმზე, რა ხალისით ვკოტაობთ, თუ შემთხვევა მოგვეცა, სიტყვებით „დემოკრატია", „ხაჯაროობა", „გარდაქმნა", „აზრის გამოთქმის თავისუფლება". ყურს მიუგდებ ზოგს, და ლამის გული აგიჩუყდება. მაგრამ საქმე საქმეზე რომ მიდგება, გაიხედავ და, ეს შენი პლურალიზმი მის ხელში დიდ კეტად გადაქცეულა, რომლითაც მარჯვნივ და მარცხნივ უქნევს თავის ოპონენტებს, თანაც ისე, რომ კრინტსაც ვერ დაძრავ.

ᲠᲝᲪᲐ ასეთი რამ ხდება ქუჩაში ლანძღვის დროს — კიდევ არა უშავს, მაგრამ უბედურება. თუ კეტად პრესას იყენებენ. ჩემი მშობლიური ესტონეთის მაგალითით ვხედავ, რომ ასეთი რამ დღეს სულაც არ არის იშვიათობა.

როცა პარტია გარდაქმნას იწყებდა, არადა, სწორედ მის ეკუთვნის ეს ინიციატივა, თავისთავად იგულისხმებოდა, რომ აზრთა მრავალფეროვნება, ესე იგი „სწორედ ეს პლურალიზმი, გამოიხატებოდა სოციალიზმის ფარგლებში, ხოლო ამ აზრთა „რუპორები" არ დაინვიწყებდნენ ჩვენი პრესის პარტიულობის, მისი კომპეტენტურობისა და პასუხისმგებლობის პრინციპს. საშუალებაზე, ზოგმა ვინმემ დაინახა შესაძლებლობა გაიყენოდ მართოს პლურალიზმი, გადაბრუნოს, თანაც ისე, რომ „გათავისუფლოს" ელემენტარული ცნებებისაგან — ეს არის წესიერება, პატიოსნება, რომ ალარაფერი ეთქვათ მის სოციალისტურ შინარსზე.

დიახ, ჩვენ ბევრს ვლაპარაკობთ დღეს სტალინურ რეპრესიებზე, სოციალიზმის დამახინჯებაზე, ჩვენი ისტორიის „თეთრ ლაქებზე". ეს სწორი და აუცილებელია: ვიცოდეთ შეცდომები, რათა მომავლში ალარასოდეს არ გავიმეოროთ ისინი. მაგრამ როცა ამ უმნიშვნელოვანეს ანალიზს აქცევენ სოციალისტური საზოგადოების პირდაპირ გამიაბრუებად, როცა, როგორც ჟურნალ „ლოობინგში" (1988 წ. №11) ესტონეთში 1940 წლის რევოლუციას უწოდებენ „პოლშევიკურ ოკუპაციას" და მოუწოდებენ მისგან განთავისუფლებას, როცა აქვე გვთავაზობენ ესტონეთის საბჭოთა ფედერაციული რესპუბლიკა" — აქ უკვე. უკიცრადად, არავითარი პლურალიზმი არ არის, არამედ ნამდვილი ეკსტრემიზმი, ანტისაბჭოური ბაკქანალია.

პაპაჩემი ჰიტლერელებმა აწამეს ტალინის საპატიმროში სწორედ იმისათვის, რომ 1940 წელს საბჭოთა აქტივისტი იყო. მამა ესტონეთის მეთოდვეთა კორპუსში იბრძოდა მშობლიური მხარის განთავისუფლებისათვის, სოციალისტური იდეალების დამკვიდრებისათვის. და ამტომ, როცა დღეს მომაბეზრებლად თავს მახვევენ „საბჭოთა ოკუპაციის" ცნებას, როცა ვარდისფრად და ცისფრად თხუბნიან ბურეუაზიული რესპუბლიკის ხანას, ყოველივე ამაში ვხედავ არა პლურალიზმს, არამედ აშკარა, კონტრრევოლუციურ გამოქცევებს.

ზოგჯერ პირდაპირ გაოცდები, სათ მიპყავს იდეოლოგიურ „ფეთებს" ზოგიერთი ჩვენი რედაქტორი, დაუბრუნა რა წერილი ავტორს, პირდაპირ უთხრა, „ამას ვერც ერთ სხვა გაზეთშიც ვერ გამოაქვეყნებო. ამაში იქვე არ გვეპარებოდა — ყოველგვარ სხვა-რიგ აზოგრებას მრავალ ჩვენს ესტონურენოვან რედაქციაში მიმბეგე უარყოფენ. ეს კიდევ არაფერი, სხვაგვარმა ახზმა მაინც რომ შეაღწიოს პრესის ფურცლებზე, ავტორს ისე გაუტეხენ სახელს, რომ მეზობლებიც ალარ ესალმებიან. შემთხვევითი არ არის, რომ იმავე იაან აერმა, ჩვენს ეურნალში თავის წერილს რომ აქვეყნებდა, მიაწერა: „დემოკრატიზაციის სწრაფი პროცესის მოუხდავად, გ. ნაანი გამოიცხადებულია კანონგარეშე, და ყოველგვარი რეპრესიული ღონისძიებანი მის მიმართ აღიარებულია ზნეობრივად ამტომ ეშმაზმის, რომ ჩემზეც გავრცელდება ანალოგიური სტატუსი. ეს არის იმის მიზეზი, რომ ფსეედონიმით მოგმართავთ".

სხვათა შორის, „ეორვეეულ" აკადემიკოსზე მოგახსენებთ. როცა გაზეთ „პრავდაში" (23 ნოემბერს) გამოქვეყნეთ ეს ინტერვიუ, ბევრ ადამიანს ეგონა, ალბათ, ეს ეროვნული ტრაგედიაა. ეს ეროვნული ტრაგედია ალბათ ეს ეროვნული ტრაგედია ალბათ ეს ეროვნული ტრაგედია ალბათ

ოთხმოცი ნაბიჯადგური 130 წლისაა

ოთხმოცი. 130 წელი შეუსრულდა ... ოფოს. ამ თარიღთან ... ბაბათს, 3 დეკემ... ... ზეიმი ჩქონდათ ... ...

4 დეკემბრის მახარაძეში, თეატრალურ ზეიმზე რეპუბლიკის ყველა კუთხიდან ჩამოვიდნენ სტუმრები. მათ დათვალიერეს ქალაქის ღირსშესანიშნაობანი, სოფელ ზემოქვედში ინახულეს ვლადიმერ ნემიროვიჩ-დანჩენკოს სახლ-მუზეუმი, ნაზუადგეს კი თეატრის მოედანზე გაიხსნა გამოჩენილი ქართველი თეატრალური მოღვაწის ალექსანდრე წუწუნავას ძეგლის კახხისადმი მიძღვნილი საზეიმო მიტინგი.

ძეგლის ავტორები არიან ვ. მეცვალაძე და კ. მიმინოშვილი. არქიტექტორი ვ. სახვაძე.

ზეიმმა იუბილარი თეატრის შენობაში გადაიხადა. სცენაზე წარმოდგენილ სხვადასხვა დროის სპექტაკლების ნაწყვეტებში თეატრის მსახიობებთან ერთად მონაწილეობდნენ ო. მელიონეთუხუცესი, მ. ჯაფარიძე, ზ. კვერენჩხილაძე და სხვ.

მახარაძის სახელმწიფო თეატრს 120 წლისთავი მიუღოცეს საქართველოს თეატრის მოღვაწეთა კავშირის თავმჯდომარემ, სსრ კავშირის სახალხო არტისტმა ვ. ლორთქიფანიძემ, საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრმა ვ. ახალაძემ, პარტიის მახარაძის რაიკომის პირველმა მდივანმა ო. კუჭუულიამ, პედაგოგმა ნ. ჯიეელმა და სხვებმა.

სამხედროელი სიტყვა თქვა თეატრის დირექტორმა და სამხატვრო ხელმძღვანელმა, საქართველოს სსრ ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვაწემ ვ. ჩიგოგიძემ.

საიუბილეო ხალამზე წაიკითხეს მისალოცი დეპეშა, რომელიც თეატრს გამოუგზავნეს ალექსანდრე წუწუნავას ბუღლეტ — 95 წლის თავზე წუწუნავამ.

თეატრალურ ზეიმში მონაწილეობდა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ნ. ფოფხაძე.

ბეგლარ ჩხაიძე,
„კომუნისტის“ საკ. კორ.

ეროვნული კულტურის მეოცავრი შენაკადი

ლირსეულია მახარაძის ა. წუწუნავას სახელობის თეატრის ასოცწლიანი ისტორია. პირველი ეტაპი გვიჩვენებს, რომ „ოზურგეთში ქართული წარმოდგენა მომხდარა აქაური შკოლის შესაწავლელად“. მაღალი ჰუმანიური იდეა დადებია თეატრს საფუძვლად. ზნეობრივია ქველმოქმედება თეატრისა — ხოლო მიზანი ერთიანი: თეატრიც და სკოლაც საგანმანათლებელო როლს ასრულებდა, ადამიანის აღზრდის იდეებს ემსახურებოდა.

თბილისშიაც ხომ აქა-იქ იდგმებოდა სპექტაკლები, როგორც ოზურგეთში. მიზანიც ერთნაირი ჰქონდათ, თეატრს ეკონომიურად უჭირდა, მაგრამ მაინც სხვებს ეხმარებოდა. იმდამინდელ პრესაში ხშირად შეხვდებით ასეთ ცნობებს: „ოზურგეთში წარმოდგენა გაუმართავთ საქველმოქმედო მიზნით, — ბიბლიოთეკა-სამკითხველოს მოწყობა გადუწყვეტიათ“, „საქალებო სასწავლებლის სასარგებლოდ გაუმართავთ“... სკოლების, ბიბლიოთეკის, ღარიბი სტუდენტების სასარგებლოდ გამართული წარმოდგენები ხელს უწყობდა მაყურებლის ჰუმანისტური სულისკვეთების გაღრმავებას, ეროვნული თვითშეგნების ამაღლებას. ეს არის გასული საუკუნის, თეატრალური პროცესების ფასიათის გამოვლენა და მისი ზნეობრივი საფუძვლები. 80-90-იანი წლების ოზურგეთის თეატრის რეპერტუარში იგრძნობა კომედიური ყანრიდან თანდათან დრამატულში გადასვლის ტენდენცია, რაც ასევე შესაბამისია საერთოდ ქართული თეატრის სარეპერტუარო პოლიტიკისა. გ. ერისთავის, ა. ცაგარელის, რ. ერისთავის, ა. ნერეთლის კომედიების პარალელურად თანდათან მძლავრდება დრამატული პიესების ნაკადი, რომელიც 900-იანი წლებიდან უკვე უპირატეს ადგილს იჭერს. ოზურგეთის თეატრის წარმოდგენებში სხვადასხვა დროს მონაწილეობდნენ: ნ. მესხიშვილი, ვ. აბაშიძე, ნ. ჩხეიძე, ვ. გუნია, ა. იმედაშვილი, ვ. ურუშაძე და სხვები.

სრულიად გამორჩეულია ალექსანდრე წუწუნავას ღვაწლი და ამაგი საერთოდ ქართულ თეატრში და ოზურგეთში კერძოდ. იგი იყო დიდი მასწავლებელი რეჟისორი და საბოგადო მოღვაწე, რომელმაც ავტორიტეტი შესძინა ოზურგეთის თეატრს, თავიისი მართალი ხელოვნების კვალი დაანშნა მთელს მის შემოქმედებას და თეატრიც სამართლიანად ამაყობს მისი სახელით. ა. წუწუნავა ოზურგეთის თეატრს არ აკლებდა ყურადღებას მაშინაც, როცა თბილისში მოღვაწეობდა, არ შენელებულა მისი შემოქმედებითი გაღელება თეატრზე: „ა. წუწუნავას რეჟისორობით ოზურგეთის ადგილობრივი სცენისმოყვარეები იმდენად. გამოიცვალნენ, რომ მათი თამაში დაამშვენებდა არამცთუ პროვინციის თეატრს, არამედ მეტროპოლის გაუნვადა სცენაზე დასდალენებულ პირებსაც“...

ოზურგეთის ეიატრი თანდათან ფორმირდებოდა. როგორც საქართველოს ერთ-ერთი საინტერესო დასი. მაყურებელმა იწამა იგი და ამაყობდა კიდეც

„ბორეში“. ზურაბ დათუაშვილის ფოტო

რეპლიკა

უცნაური ამბები ხდება ჩვენს თაკეს.

ჩვენ თითქმის ყველაფერი ვიცით ჩრდილოეთ ამერიკასა თუ ახლო აღმოსავლეთში გაჩაღებულ სამკვლერო-სასიცოცხლო შეტაკებებზე, მაგრამ, ამავე დროს, თითქმის „ბორეში“ ხდება. ეს ფაქტი ჩვენთან, ჩვენს თვალწინ ხდება. ქართული მთამსვლელობა ამ ბოლო ნლებში ამკარად ეტაპებზე ფსიქოლოგიური კლიმატის გაუარესებისა, ფენომენი ყოფილა მთამსვლელობისადმი ინტერესის ფორმალურად, ოფიციალური წინასწარი გეგმის გაჯეს იმართებოდა, არავითარი ეუოფილება არ ეძიებოდა საერთო ფიზიკურ მოძრაობას“.

ასეა, ან თითქმის ასეა დღესაც დარდვევები, ყოველ ფეხს ნაბიჯზე კვდებიდა.

სპორტსაკმაოს, ჩვენი აზრით, ვადამწყვეტი სიტყვა უნდა ეთქვა მთამსვლელთა ბანაკში ვიდეოკავშირის ბანაკებისათვის. არადა, კოლეგიის სხდომაზე რესპუბლიკა მთამსვლელთის მდგომარეობის განხილვა-ანალიზი რამდენჯერ ვადაიღო. სამწუხაროდ, ეფექტიანობა კი გრძელდება და და სასრული არ უჩანს.

იმეფი დაეფიტვოთო, რომ ამ უსიამო ამბავს, ბოლოს და ბოლოს, წერტილი დაესმება.

ელგუჯა ბერიშვილი.

ეროვნული კულტურის მეოცავრი შენაკადი

და კვლავ დიდი აღიარება

● **საქართველოს** რუსთაველის სახელობის თეატრალურ ინსტიტუტის კინოფაკულტეტის დეკანის გიორგი დოლიძის სახელზე ბრიუსელიდან სასიხარულო ცნობა მოვიდა. ქართული კინოსკოლა (საზღვარგარეთ ასე უწოდებენ უმაღლესი სასწავლებლის კინოფაკულტეტს) ერთხმად აირჩიეს ეროვნული კინო და ტელესკოლების — „სილექტის“ საერთაშორისო ასოციაციის კოლეგიტურ წევრ-კორესპონდენტად.

„სილექტი“ — ერთ-ერთი ყველაზე ავტორიტეტიანი და წარმომადგენლობითი კინოასოციაცია — დაარსდა 1955 წელს კანში იქ მიმდინარე ეროვნული კინოსკოლების წარმომადგენელთა მეორე საერთაშორისო შეხვედრის დროს. დამფუძნებელ შეხვედრაში მონაწილეობდა სულ რვა ქვეყანა — ამერიკის შეერთებული შტატები, ესპანეთი, ინგლისი, საფრანგეთი, იტალია, სსრ კავშირი, პოლონეთი და ჩეხოსლოვაკია. დღეს მის რიგებში გაერთიანებულნი არიან დაახლოებით ასი ქვეყნის კინომოღვაწეები. ამ საზოგადოების მიზანია გააერთიანოს ამ დარგის სპეციალისტების, მომავალი კინემატოგრაფისტების მეცადინეობა სნავლების მეთოდიკის დონის ამაღლებაში, შემოქმედებითი კონტაქტების გაფართოებაში, რომლებიც ხელს უწყობენ მუშაობის გამოცდილების გაზიარებას, ხალხების დაახლოებას, მშვიდობისა და ჰუმანიზმის განმტკიცებას.

დღემდე საბჭოთა კავშირში არსებული სამი კინოსკოლიდან — კინემატოგრაფიის სახელმწიფო საკავშირო ინსტიტუტი, კიევისა და თბილისის კინოფაკულტეტები — „სილექტში“ საბჭოთა კინოსკოლის წარმოდგენის პატივი მხოლოდ კინემატოგრაფიის სახელმწიფო საკავშირო ინსტიტუტს ჰქონდა.

▼▼

ოპერაციის დამთავრდა

მოსკოვი, 4 დეკემბერი. (**საქინფორმი კორ.**). დღეს სსრ კავშირში დაიბარეს ექიმ ტერორისტი, რომლებმაც 1 დეკემბერს მძეულებად მოიტაცეს 30 ბავშვი და მასწავლებელი ქალაქ ორჯონიკიძეში, რათა ეს აქცია გამოეყენებინათ ომისთვის, რომ მიეღოთ შესაძლებლობა დაეტოვებინათ ქვეყნის ფარგლები.

ტერორისტები ჩაიყვანეს მოსკოვში თეო-ავიავიდან აეროფლოტის ორი სპეციალური რეისთა პირველი ილ-76 თვითმფრინავით, რომელსაც ბილოტობდა ივგენი ეკაპინი, რომელიც წინათ მძეულის როლში იყო, ჩამოიყვანეს ბანდის მესვეური ბ. იაკშინაკი და კიდევ ერთი დამნაშავე. მეორე — ტუ-154 თვითმფრინავში იყო ბანდის ორი სხვა წევრი და მესვეურის ცოლი. საბჭოთა მხარეს დაუბრუნეს ტერორისტების მიერ გამოძალული ფული.

ოპერაციის წარმატებას ხელი შეუწყო სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის, შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სამოქალაქო ავიაციის სამინისტროს და სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელთა შეთანხმებულმა მეცადინეობამ.

▼▼

საკადრისი ცნობა

1988 წლის 4 დეკემბერს მოსკოვის დროით 8 საათსა და 20 წუთზე საბჭოთა კავშირში, ახალი მიწის რაიონში მოეწყო მიწისქვეშა ბირთვული აფეთქება, რომლის სიმძლავრეა 20-დან 150 კილოტონამდე.

აღნიშნული გამოცდა მოეწყო სამხედრო ტექნიკის სრულყოფის მიზნით.

კანონსაკანონაკადმდგომ მოქმედება

ფუალაუგო. („კომუნისტის“ საკ. კორ.). ორაფორმალური გაერთიანების წევრებმა, რომლებიც დასავლეთ საქართველოდან მოდოდნენ, 4 დეკემბრის დაახლოებით დღის 2 საათზე, მოაწყვეს აქცია ნოეორმალიზაციისა-ნატანტარი-თბილისის მაგისტრალის ზულატუბოს ზონის ტერიტორიაზე, რაც უწესრიგობაში გადაიზარდა.

აქციის უწესრიგობა იმით გამოიხატა, რომ ორაფორმალური გაერთიანების დაახლოებით 40 წევრი დაჯდა გზაზე და გაუკეთეს ტრანსპორტს ბლოკადა. **კანონსაწინააღმდეგო მოქმედების შედეგად რამდენიმე საათის განმავლობაში ამ უმნიშვნელოვანეს საავტომობილო მაგისტრალზე შეწყდა ტრანსპორტის მოძრაობა.**

თავშეყრის ადგილზე ორაფორმალური გაერთიანების წევრებმა ჩაიდინეს ხულიგნური გამოხდომები, რის გამოც 5 პირის მიმართ სისხლის სამართლის საქმე აღიძრა.

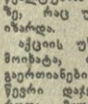

რუბრიკისათვის გამოყენებულია საკადესის, საქინფორმისა და „კომუნისტის“ კორესპონდენტთა მასალები.

ვილაპარაკოთ ქართულად...

— **ვილაპარაკოთ** ქართულად, — თქვა ოლეგერ ტაისენერმა და უცბად დაბარა. ფრაზების ბოელი ბარგი, რომლის შესწავლაც მოასწრო თბილისში ესოდენ ხანმოკლე ყოფნის პერიოდში, ოლეგერს, გეტინგენის (გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა) უნივერსიტეტის ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტის მეზუთეკურსელ სტუდენტს, მიანნია, რომ მას ბედმა გაუღიმა.

— არც კი მიფიქრია, რომ მოგზაურობა ესოდენ ნაყოფიერი იქნებოდა. ქართული ენისა და ლიტერატურის ინტერესი გამიჩნდა მას შემდეგ, რაც გავეცანი ლიტერატურას საქართველოს შესახებ. შემდეგ ენახე ერთი ტელევიზიის რეპორტაჟი, რომელიც მიეძღვნა რუსპუბლიკას. ტაკოდენ გადაწყვიტე სტაჟირება გამევლო საქართველოში, რათა არა მარტო მენახა თქვენი მხარე, არამედ უკეთ ამეოვისებინა ენაც. უნივერსიტეტში მოგალიდნეთა წარმატებით მიმდინარეობს. აქ კიდევ ორ თვეს დავყოფ. ვიმეფოდეს, მომავალ წელსაც ჩამოვალ, მინდა ორიგინალში გკითხოლობე თქვენს პოეტებსა და მწერლებს.

ოლეგერისაგან განსხვავებით გეტინგენის უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული ლუდმილა კლიკი პირველად როდი ესტუმრა ჩვენს რესპუბლიკას. ქართული ენის შესწავლა ჯერ კიდევ სტუდენტობისას დაიწყო. კოლეგენტი დაამყარა ქართველ გერმანისტებთან რ. ყარალაშვილთან, დ. სიხარულიძესთან, ვ. კახნიაშვილთან და სხვებთან. იგი არა მარტო სრულყოფს მის მიერ ქართული ენის ცოდნას, არამედ აქ მუშაობს საქართველო-გერმანიის ისტორიულ-ლიტერატურული ურთიერთობის ამსახველ მასალებზე, სწავლობს ეპოსს.

— დიინტერესებული ვარ ისეთი მწერლების შემოქმედებითაც, რომლებიც დაკავშირებული არიან გერმანიასთან, სწავლობდნენ იქ, მაგალითად, გრიგოლ რობაქიძე, კოსტანტინე გამსახურდია, — თქვა გეტინგენელმა სტუმარმა. — რომდენიმე დღის შემდეგ, სამშობლოში გავემგზავრები, შეგრეული ფასალის შემდეგ ამ მუშაობასა და პოპულიაციებისათვის გამოვიყენები.

ჩვენი რესპუბლიკისადმი ინტერესი ბევრ ქვეყანაში იზრდება. გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში, უნგრეთში, იტალიაში, საფრანგეთსა და სხვა ქვეყნებში შეიქმნა ქართული კულტურის შემსწავლელი ცენტრები. ამასწინათ ასეთი ცენტრი გაჩნდა იაპონიაში. მრავალი საზღვარგარეთელი სტაჟორი სწავლობს ენას ჩვენს უმაღლეს სასწავლებლებში.

— კონტაქტები დავამყარეთ გეტინგენის უნივერსიტეტთან, უთხრა საქინფორმის კორესპონდენტს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ზოოა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის უფროსმა მეცნიერ-თანამშრომელმა ვენერა კავთიაშვილმა. ამ უმაღლეს სასწავლებელში, რომელიც სამართლიანად სარგებლობს მსოფლიო მნიშვნელობის მეცნიერული აზრის ერთ-ერთი ცენტრის რეპუტაციით, ბაკალოს წესით მუშაობენ ამჟამად ინსტიტუტის ახალგაზრდა თანამშრომლები, გარდა ამისა, რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიასის გ. ცაცანაშვილისა და პროფესორ პორტ ტურკის ინიციატივით დაგეგმილია გეტინგენის უნივერსიტეტში შეიქმნას რუსთაველის სახელობის ცენტრი, რომელიც ხელს შეუწყობს გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში ჩვენი ლიტერატურა და ენა ლიტერატურის პროპაგანდას. ჩვენ, რა თქმა უნდა, დავეხმარებით ჩვენს კოლეგებს, შეარჩიონ ამისათვის საჭირო ლიტერატურა და სხვა მასალები.

ფაქტი
მოვლენა
კომენტარი

ᲘᲣᲑᲘᲚᲔ

ეროვნული მისიის შეგნებით, ხალხისადმი სამსახურის გრძნობით გამოაცარა თეატრმა თავისი ისტორია ომისა და ომის შემდგომ წლებში. აქ ქმნიდნენ სპექტაკლებს ვ. ყუშიტაშვილი, გ. როსება, ს. ახალაძე, თ. ნერეთელი, გ. ლაღიძე, განსაკუთრებით უნდა გამოვყოთ ო. თალაკვაძის დიდად ნაყოფიერი მოღვაწეობა 50-იან წლებში.

მეფელი სიცოცხლე თეატრს შესწირა ბ. ნაკაიძემ. ეს იყო ენერგიული, ეკეთილშობილი, ოგანიზატორის ნიჭიერებით გამორჩეული მოღვაწე რეჟისორი და მსახიობი, თეატრის ხელმძღვანელი, რომელმაც ბევრი სიხარული მოუტანა მაყურებელს.

თეატრის ისტორია მრავალი ადამიანის სიცოცხლისა და სიკვდილის, ნარსულისა და აწმყოს ერთობლივი ისტორიაც არის. გარდაცვლილთა ღვაწლის, მათი მრომისა და თაყვანდების მაგალითები ისტორიის გაკვეთილებია თანამედროვეთათვის.

აქ უნდა დავინახოთ ყოველი სპექტაკლის, ყოველი როლის ნამდვილი ღირებულება, რათა უკეთ შევიცნოთ ჩვენი დღევანდელობის ისტორიული არსი, თეატრისათვის იგი თაობათა განვლილი გზაა, რომელიც ნინა ხიდად ედება მომავალს და ასე მიდის თეატრის სულიერი ცხოვრების გამლილინება.

60-იანი წლების თეატრში ახალი მოვლენები ხდება. აფიშაზე ჩნდება ახალ მწერალთა სახელები, იქმნება ახალი აქტიორული სახეები. გ. ლორთქიფანიძე დგამს — ნ. დუმბაძის „მე ვხედავ მზეს“, სპექტაკლში იქმნება ფსიქოლოგიურად მართალი რეალისტური სახეები (ვ. მექვაბიშვილი — სოსოია, ე. დარჩია — ხატია, მ. დონაძე — ქეთო, ს. ლომიძე — ბეჟანა, ი. არობელიძე — დათიკო, რ. ლომინაძე — ლუკია). თეატრისათვის წარმატება მოაქვს ახალგაზრდა რეჟისორის ლ. პაქსაშვილის სპექტაკლს ეიგა-ფშაველას „მოკვეთილს“. ახალგაზრდა რეჟისორი აქ ქმნის სპექტაკლებს, რომლებმაც კვალი დატოვა თეატრის ისტორიაში.

1966-1967 წლების სეზონიდან თეატრს სათავეში უდგება გ. აბესაძე და დიდხანს ხელმძღვანელობს მას. პირველსავე სეზონში წარმოდგენილი ბ. ლავრენევის „რღვევა“ აღინიშნა რეჟისორული და აქტიორული (ა. ქადეიშვილი — გოდუნი, ვ. დოლიძე — ბერსენეევი, ვ. ლომინაძე — შვარჩი) და სცენოგრაფიული (მხატვარი შ. დარჩია) მიღწევებით. გ. აბესაძემ მნიშვნელოვნად გააფართოოა თეატრის მხატვრული თვალსაწიერი, გამოავლინა ახალი შემოქმედებითი შესაძლებლობანი. ამ წლებში სპექტაკლებს დგამენ ნ. იოანთამიმეილი, ე. ჩაიძე, ს. კიკვაძე. შემდეგ თეატრს სათავეში ჩაუდგა ი. მაცხონაშვილი.

ნელს თეატრს შეუერთდნენ ახალი ძალები, მოვიდნენ თეატრალური ინსტიტუტის კურსდამთავრებულები: ა. ლომიძე, ბ. კიკვაძე, ი. უჯმაჯურიძე, მ. ტოროტაძე, ვ. კანთელაძე, დ. ცხოველიძე და ლ. მახნაშვილი. (ხელმძღვანელი დოც. დ. კობაძიძე).

ალექსანდრე წუწუნავას სახელობის თეატრი, რომელსაც სათავეში უდგას ნიჭიერი, ენერგიული ახალგაზრდა რეჟისორი ვასო ჩიგოგიძე, აქტიურად მონაწილეობს თანამედროვე თეატრალურ პროცესებში. მის სპექტაკლში: ა. აბდულინის „ბეღელმტე თავმჯდომარე“ მძაფრად გამოვლინდა უძრაობის პერიოდის კრიტიკა — უსამართლოებისა და ზნეობრივი დეგრადაციის მხილების პათოსი. ნ. დუმბაძის „გამარჯობათ ხალხო“ (ინსცენირება კ. ნინიკაშვილისა), რომელიც მოსკოვში გასტროლებზე იყო წარმოდგენილი და დიდი წარმატება ხვდა წილს თბილისში რესპუბლიკის თეატრების ფესტივალზეც — ბოლო წლების ქართული თეატრის ერთ-ერთი საუკეთესო სპექტაკლია. თეატრმა გამოავლინა თავისი მდიდარი შემოქმედებითი შესაძლებლობანი და ქართული არტისტიზმის ცხოველმყოფელობა.

ვლადიმერ ნემიროვიჩ-დანჩენკოს მშობლიურ მიწაზე მოღვაწე თეატრალურ კოლექტივს ახელო ურთიერთობები აქვს მოსკოვის თეატრებთან, კერძოდ, სამხატვრო თეატრთან. ალსანშნავია, რომ ამ ცოტა ხნის წინათ „მე ვხედავ მზეს“ ანატოლის როლი შეასრულა რუსეთის სხვრ სახალხო არტისტმა, მოსკოვის მცირე თეატრის მსახიობმა ვ. დორონინმა.

თეატრი უკვე ასოცი წლისაა. ყოველ ეტაპზე მნიშვნელოვანი იყო მისი როლი, მაგრამ განსაკუთრებულია იგი დღეს. ეროვნული ცხოვრების ამაღლების, ქართველი ხალხის სულიერი განახლების ამ ურთულეს პროცესში გამორჩეულია სნორედ რეგიონალური თეატრალური კულტურის როლი. იგი ნყაროა სულიერი ნაკადებისა, რომლებიც ეროვნულის უერთდებიან და ქმნიან დიდსა და სახელოვან თეატრალურ კულტურას.

ამით არის ძვირფასი დიდი რეჟისორის ალექსანდრე წუწუნავას სახელობის თეატრის 120 წლეიგ!

ვასილ კიკნაძე,
პროფესორი.

ᲗᲔᲚᲔᲕᲘᲖᲘᲐ—ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 6 ᲓᲔᲙᲔᲛᲑᲔᲠᲘ

ᲞᲐᲠᲒᲘᲡᲘ

პირველი პროგრამა. 12.30 ქართული სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „დაგელოცოს მარჯვენა“. 13.00 — „ბაშაყადეკს“. 13.45 — „ბიბეტრიენტბათვის — ქიმია. 14.15 — „ალეტეიზმი“. 14.45 — ქართული ენის ტელეკურსი. 15.15 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „ფლესასწაულის შემდეგ“ (პირველი ჩანენა). 15.45 — საინფორმაციო გამოშვება (რუსულ ენაზე). 15.55 — შვეიცარელთან ინგლისური ენა. 16.25 — დიალოგი პოლიტიკურ თემაზე (განმეორებით). 16.50 — ქართული დოკუმენტური ფილმი „იამბეციის ნაბალი“. 17.40 — „ჯადოსნური ეკრანი“. 17.55 — მოსწავლეთათვის. „მხიარული ეჯოლობება“. 18.50 — კინონარკვევი. 19.10 — განცხადებები. 19.15 — „ბუნებას უყვარს, კაბონო!“ 20.00 — მოამბე. 20.35 — ხალხური შემოქმედება — „ბერეის ანსამბლი „ჩინარი“. 20.55 გარდაქმნის ნახაგები. 21.50 — ჩვენი საუკუნე გიგაგს უახლესი. 22.00 — „ვრემია“ 22.40 — „გარდაქმნის პროგენტორი“. 22.50 — მრავალსერიანი ქართული სატელევიზიო მხატვრული ფილმი „თუში მეცხვარე“. პირველი სერია.

მეორე პროგრამა. 18.35 — მოულტიპლიკაციური ფილმების პროგრამა. 18.50 — სატელევიზიო დიდგმა „ყამი ყვიელი ფოთლებისა“. ნაწილი მეორე. 20.00 — მოამბე. 20.35 — მხატვრული ფილმი „მაიელის თაგვდასავალი“.

ᲗᲘᲗᲚᲘᲡᲘ

პირველი პროგრამა. 7.30 — „120 წუთი“. 9.35 — მხატვრული ტელეფილმი „კვირა, შვიდის ნახევარი“. I და II სერია. 12.00 და 16.30 — ახალი ამბები. 16.45 — სპორტი და პიროვნება. ი. მოისეევას ფიგურული ციგურაობის სპბავშვო სკოლა. 17.15 და 17.40 — დოკუმენტური ფილმები. 17.35 — ახალი ამბები. 18.40 — ექსპედიცია XXI საუკუნეში. 19.40 — დღეს მსოფლიოში. 19.55 — ნიგნი და საზოგადოება. ტელეკონფერენცია სსრ კავშირი — აშშ. 20.45 — მხატვრული ფილმი „კვირა, შვიდის ნახევარი“. I სერია. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — გარდაქმნის პროგენტორი. 22.50 — ფინეთის ეროვნული დღესასწაული. ფინეთის ტელევიზიის პროგრამა. 23.50 — „თანამოაზრენი. გახსნილი გული“. დოკუმენტური ტელეფილმი ქირურგ ნ. მ. ამოსოვზე. 0.20 — დღეს მსოფლიოში.

მეორე პროგრამა. 9.00 — ფილი ვარჯიში. 9.15 — სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი ბუშკინის ლიცეუმელი მეგობრის მეზღვაურ თევდორე მატიუშკინის ბედზე. 9.35 და 10.35 — ფიზიკა. X კლასი. 10.05 და 12.05 — ფრანგული ენა. 11.05 — პროფტექნიკუმის სასწავლებლებისათვის. ინფორმატიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის საფუძველები. 11.35 და 12.35 — ისტორია. VI კლასი. 13.05 — ვ. დელმარი „წინ სიჩუმეა“. მოსსაბჭოს სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის ფილმ-სპექტაკლი. 15.35 — ახალი ამბები. 15.40 — მღერის სახალინის რუსული ხალხური გუნდი. 19.00 — ახალი ამბები. 19.15 — მუსიკალური კინოკი. 19.45 — რიტმული ტანვარჯიში. 20.15 — უსაფრთხო მოძრაობა. 20.20 — კალათბურთი. თასის მფლობელთა თასი. ეკბეკი. „კუნასის „ფალგრინისი“ — საბერძნეთის აეკი. მეორე ტაიმი. 21.00 — „ძილი ნებისა, პატარაბო!“ 21.15 — „ბრაგისლავის მუსიკალური დღესასწაულები“ — ფესტივალის კონცერტები. ა. დვორეკი. № 8 სიმფონია. („ინგლისური“) სოლ მაჟორი. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — გარდაქმნის პროგენტორი. 22.50 — დოკუმენტური ფილმის ეკრანი. 23.40 — ახალი ამბები. 23.45 — კინოკონცერტი „ყველა ვარსკვლავი“.

ᲗᲝᲙᲚᲘᲡᲘ

პირველი პროგრამა. 7.30 — „120 წუთი“. 9.35 — მხატვრული ტელეფილმი „კვირა, შვიდის ნახევარი“. I და II სერია. 12.00 და 16.30 — ახალი ამბები. 16.45 — სპორტი და პიროვნება. ი. მოისეევას ფიგურული ციგურაობის სპბავშვო სკოლა. 17.15 და 17.40 — დოკუმენტური ფილმები. 17.35 — ახალი ამბები. 18.40 — ექსპედიცია XXI საუკუნეში. 19.40 — დღეს მსოფლიოში. 19.55 — ნიგნი და საზოგადოება. ტელეკონფერენცია სსრ კავშირი — აშშ. 20.45 — მხატვრული ფილმი „კვირა, შვიდის ნახევარი“. I სერია. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — გარდაქმნის

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ ᲘᲜᲓᲔᲥᲡᲘ 66434 ᲣᲤ 10974 **საქართველოს კპ ცკ-ის პარტიულ-ეროვნული ზრდის ფონდის ოპერაციული ცენტრი, ლენინის ქ. 14, მიუღებია ოფსეტური წესით. საგაზეთო კორპუსი, ოფუარაულის 29**

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14